

Журавльова В. Г., студентка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Омельченко Г. В., асистент

ОСОБЛИВОСТІ ЗАХИСТУ АВТОРСЬКОГО ПРАВА В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

Незважаючи на загальне занепокоєння з приводу проблеми захисту авторського права в мережі Інтернет, сьогодні не існує єдиного розуміння сутності проявів цього явища та змісту засобів його стримування. У національному законодавстві існує ряд нормативно-правових актів – Закон України «Про авторське право і суміжні права», Цивільний кодекс України, які регулюють захист авторського права, але з повсякденним розвитком даного виду відносин та не визначеністю реального розуміння «користування авторським правом в мережі Інтернет», постає проблематика запровадження нових нормативних-правових актів [1, с. 144].

Рудник Т. В. виділяє такі правові проблеми захисту авторського права, як: відсутність законодавства, яке б регулювало дану сферу відносин; транскордонний характер використання об'єктів авторського права. Виникають випадки, коли об'єкти авторського права використовуються користувачем мережі Інтернет перебуваючи на території, де відповідні права не діють; високий рівень поширення злочинності щодо порушення авторського права, оскільки дієві механізми захисту авторського права є неефективними; незаконне копіювання (піратство) як одна із проблем захисту авторського права завдає значної шкоди авторам книг, фільмів та музики, оскільки перешкоджає авторам отримувати доходи за їхню діяльність та утримує їх від подальшого інвестування в творчу діяльність [2, с. 236].

Отже, підвищення рівня дотримання прав інтелектуальної власності в мережі Інтернеті вимагає побудови багаторівневого правового механізму гарантування їх дотримання та захисту з відповідним реагуванням законодавства.

Питання про захист авторського права в мережі Інтернет гостро підіймається у більшості країн світу, тому необхідно знайти оптимальні способи вирішення даної проблеми, спираючись на міжнародний досвід: а) Франція – перша країна, яка оголосила боротьбу з піратством в мережі Інтернет, шляхом прийняття Закону «Про три кроки», який був розроблений за ініціативою президента Франції Ніколя Саркозі і вступив у дію з 1 жовтня 2010 року; б) у Німеччині система «трьох попереджень» працює досить успішно, про що свідчить статистика за минулий рік (з 650

користувачів, попереджених наглядовою організацією про порушення, лише 44 наважилися повторно завантажити піратський контент; і все таки щодо 60 осіб було вжито заходи судового реагування) [3]; в) одним з діючих на даний час засобів забезпечення інформаційних прав і свобод людини в США є стягнення штрафних санкцій. Якщо має місце навмисне і зловмисне привласнення, суд може винести рішення про стягнення збитків з відповідача в порядку покарання (штрафних санкцій) у сумі, яка не перевищує подвійного розміру відшкодування (до 500 тис доларів або до 5 млн доларів) [4, с. 200]; г) також важливо вказати, що на даному етапі українське законодавство передбачає впровадження «AntiPlagiarism» – програми, що повинна знайти свій вияв у законодавстві, як обов'язковий захід виявлення плагіату в наукових, навчальних, науково-методичних працях, дисертаційних, що є ефективно у боротьбі з «піратством».

Особливості захисту авторського права у мережі Інтернет полягають насамперед у контролі правовласників за використанням об'єктів, а саме: а) обмежена функціональність – власник авторського права надає користувачеві примірник твору, який має функціональні обмеження; б) захист від копіювання – за цього підходу продавець обмежує кількість разів, коли комп'ютерний файл може бути скопійований; в) криптографічні конверти – це програмне забезпечення, яке зашифровує твори так із застосуванням належного ключа до шифру [5].

З огляду на зазначене вище, власник авторського права зможе захистити свої авторські права, але дані види захисту є лише обмежувальними з розвитком технічного прогресу застосовуються різноманітні програми подолання різних видів захисту авторсько права, тому дані види захисту лише обмежують і є не результативними.

Отже, безумовно, запропонований у проекті Закону правовий механізм захисту порушених в Інтернеті авторських прав потребує глобальної реформації та результативних змін. З викладеного матеріалу стає зрозуміло, що політика іноземних держав у сфері захисту авторських прав є доволі ефективною, це пояснюється введенням у дію певних законодавчих інновацій, які ґрунтуються на збільшенні санкцій майнового характеру. Тому, при розробці національної програми захисту авторських прав у мережі Інтернет доцільно було б скористатися загальновідомими і перевіреними на практиці міжнародними методами боротьби з порушенням прав власності у мережі Інтернет, при цьому врахувавши психологію і менталітет українського населення.

Література

1. Пастухов О. М. Авторське право в Інтернеті / О. М. Пастухов. – К.: Школа, 2011. – 265 с.
2. Підпригора О. П. Основи правової охорони інтелектуальної власності в Україні: підручник / О. П. Підпригора, О. Д. Святоцький. – К.: «Видавничий Дім «Ін Юре», 2014. – 236 с.

3. Позиція Інституту Медіа-Права щодо законопроекту про захист авторських прав в Інтернеті [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.medialaw.kiev.ua/news/organization/2454>.

4. Про питання захисту авторських прав в Інтернеті: Постанова Вищого Арбітражного суду від 05.06.2000 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua.

5. Захарова М. Захист індустрії культури в цифрову епоху: французький досвід / М. О. Захарова, М. П. Сіміна // Приватний кореспондент [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.chaskor.ru/article/zashchita_industrii_kultur.

УДК 34.349

Зінченко М. М., студентка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Белуга Ю. М., старший викладач

ПРОГАЛИНИ В ЦИВІЛЬНОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ

У зв'язку з тим, що цивільне законодавство не здатне та й не призначене встановлювати норми на всі випадки життя, виникає проблема так званих «прогалин в праві» та їхнього подолання.

При визначенні поняття «прогалина в праві» слід мати на увазі, що йдеться лише про ті відносини, які можливо врегулювати за допомогою права. Прогалина у праві – це повна або часткова відсутність у чинних нормативно-правових актах необхідних юридичних норм. Прогалини в праві виникають, як правило, там, де є суперечливість норм однакової сили, коли одна з них «знищує» іншу.

Аналізуючи суть прогалин у праві, варто звернути увагу на доцільність розрізнення реальних та формальних прогалин [4]. Реальні прогалини означають дійсну відсутність правового регулювання суспільних відносин, що знаходяться в сфері дії цивільного права. Формальні прогалини відображають такий стан речей, коли те чи інше питання законодавством прямо не врегульоване, але відповідь на нього можна знайти шляхом аналізу та різноманітних прийомів тлумачення правових норм [2, с. 57].

Прогалини у цивільному праві можна класифікувати за такими критеріями:

1) за повнотою правового регулювання: а) повна відсутність норм; б) неповнота діючих норм;

2) за наявністю волі законодавця: а) воля на врегулювання відносин виявлена («дійсні»); б) воля законодавця не виявлена («недійсні»);

3) залежно від джерел виявлення прогалин: а) із самої системи законодавства («іманентні»); б) із зовнішніх джерел («трансцедентні»);